

Europees beleid voor milieueffectrapportage

Herziening van de EU Richtlijn project-mer

Alterra-rapport 2274
ISSN 1566-7197

R.R.G. Schröder en P. Kersten

Europees beleid voor
milieueffectrapportage

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Milieu.
Alterra project nr. 5239 051

Europees beleid voor milieueffectrapportage

Herziening van de EU Richtlijn project-mer

Rob Schröder¹ en Paul Kersten¹

¹ Alterra, Centrum Landschap

Alterra-rapport 2274

Alterra, onderdeel van Wageningen UR
Wageningen, 2012

Referaat

Schröder, R.R.G. en P. Kersten, 2012. *Europees beleid voor milieueffectrapportage: Herziening van de EU Richtlijn project-mer* Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 2274. 54 blz.

De Europese Commissie overweegt om haar richtlijn voor milieueffectrapportage (mer) over projecten te wijzigen. Daarbij gaat het om de vraag voor welk soort project een mer nodig is en hoe de kwaliteit van de rapporten kan worden bewaakt. Een tiental Nederlandse deskundigen is geinterviewd over deze onderwerpen en de mogelijke gevolgen voor de praktijk. Samenvattend doen deze de volgende aanbevelingen: behoud de speelruimte van nationale overheden om de reikwijdte van de mer in te vullen; laat een technische adviescommissie de definities van de Europese Richtlijn regelmatig bijstellen; stel het werken met alternatieven verplicht; stimuleer monitoring als leerproces van de deskundigen die een milieueffectrapport maken en behoud de plicht tot inhoudelijke actualisatie van een rapport.

Trefwoorden: Europese Richtlijn Milieueffectrapportage, mer, milieu-effect rapport, MER, project-mer, reikwijdte, kwaliteitsbewaking, nationale drempels, Europese drempels, technische aanpassingen van definities, onafhankelijke beoordeling, alternatieve projecten, inhoudelijke actualisatie, plan-mer.

ISSN 1566-7197

Dit rapport is gratis te downloaden van www.alterra.wur.nl (ga naar 'Alterra-rapporten'). Alterra Wageningen UR verstrekkt geen gedrukte exemplaren van rapporten. Gedrukte exemplaren zijn verkrijgbaar via een externe leverancier. Kijk hiervoor op www.rapportbestellen.nl.

© 2012 Alterra (instituut binnen de rechtspersoon Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek)
Postbus 47; 6700 AA Wageningen; info.alterra@wur.nl

- Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van deze uitgave is toegestaan mits met duidelijke bronvermelding.
- Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking is niet toegestaan voor commerciële doeleinden en/of geldelijk gewin.
- Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking is niet toegestaan voor die gedeelten van deze uitgave waarvan duidelijk is dat de auteursrechten liggen bij derden en/of zijn voorbehouden.

Alterra aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Alterra-rapport 2274
Wageningen, februari 2012

Inhoud

1	Inleiding	7
1.1	Probleemstelling	7
1.2	Methode van onderzoek	8
1.3	Interviewpartners	9
2	Reikwijdte van milieueffectrapportage	11
2.1	Andere en kleinere projecten	11
2.2	Nationale drempels behouden	12
2.3	Betere definities en nationale drempels	12
2.4	Definities en karakteristieken van projecten	13
2.5	Technische adviescommissie	14
2.6	Nederlandse inbreng bij de Europese Commissie	14
3	Kwaliteit van Milieu Effect Rapporten	15
3.1	Kwaliteit bewaken via inhoudelijke criteria	15
3.2	Kwaliteit bewaken via beoordelingsprocedure of certificering?	15
3.3	Alternatieven verplichten	16
3.4	Monitoring verplichten na enkele jaren	18
3.5	Geldigheid via inhoudsvereiste of via leeftijd?	19
3.6	Nederlandse inbreng bij de Europese Commissie	20
4	Algemene uitspraken en nabeschouwing	21
Bijlage 1	Richtlijn Environmental Impact Assessment (EIA)	23
Bijlage 2	Richtlijn Strategic Environmental Assessment (SEA)	45

1 Inleiding

1.1 Probleemstelling

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM), in overleg met het Interdepartementaal Dossierteam waarin ook andere overheden zitting hebben, heeft Alterra opdracht gegeven de 'impact' van eventuele herzieningen van de EU richtlijn voor milieueffectrapportage (mer) in te schatten. Algemene vraag is: wat zijn de gevolgen voor Nederland van enkele mogelijke wijzigingen van de Europese richtlijn voor de project-mer?

De opties van wijzigingen van de EU richtlijn komen grotendeels uit de 'publieke consultatie' die de Europese Commissie (EC) in 2010 heeft doorgevoerd. De selectie van mogelijke wijzigingen is gebundeld in twee onderwerpen. Het eerste onderwerp (hoofdstuk 2) is de reikwijdte van de mer, vooral de 'mer-beoordeling', dus het besluit of voor een bepaald soort project een mer nodig is. Het tweede onderwerp (hoofdstuk 3) gaat over bewaking en bevordering van de kwaliteit van Milieu Effect Rapporten (MERen).

Over de **reikwijdte van de mer** overweegt de EC de volgende wijzigingen van de (geamendeerde) Europese Richtlijn 'Environmental Impact Assessment' (EIA) 85/337 (zie bijlage 1):

1. Lagere drempels voor de mer-plicht in annex 1 en toevoegen van nieuwe categorieën, als aanpassing aan technische ontwikkelingen. Annex 1 omvat grootschalige projecten uit industrie, intensieve veehouderij, energievoorziening, snelwegen, mijn- en waterbouw van een omschreven omvang, waarvoor een mer gemaakt moet worden.
2. Lagere drempels in annex 1 in combinatie met nieuwe categorieën en het schrappen van annex 2. Annex 2 omvat een bredere omschrijving van productieactiviteiten, infrastructurele werken en andere ingrepen zonder definities van omvang. De lidstaten bepalen welke projecten 'significante' milieugevolgen hebben en aan een mer onderworpen worden.
3. Het systeem van twee annexes blijft behouden, maar er komen Europa-brede drempels in annex 2.
4. Meer uniform maken van de mer-beoordeling door de lidstaten via gedetailleerde criteria in annex 3. Annex 3 geeft definities van karakteristieken van projecten, gevoelige locaties van projecten en karakteristieken van mogelijke milieugevolgen.
5. In het verlengde van bovenstaande aspecten heeft IenM gevraagd: hoe ver mag de gedelegeerde bevoegdheid van de EC gaan om (technische) aanpassingen uit te werken?

Voor de **kwaliteitsbevordering** overweegt de EC de volgende wijzigingen van de Europese Richtlijn:

1. Versterken van inhoudelijke kwaliteit (via bijv. criteria en definities) en procedures van kwaliteitsbewaking (bijv. beoordeling van een MER).
2. Invoeren van een plicht tot het opnemen van alternatieven. Artikel 5.3 EIA spreekt van 'de belangrijkste alternatieven die de ontwikkelaar bestudeert en een indicatie van zijn redenen voor deze keuze'.)
3. Opnemen van een verplichting tot monitoring respectievelijk evaluatie. Toetsing of de verwachte gevolgen inderdaad zijn ontstaan en of er redenen zijn voor herstellende maatregelen. (De richtlijn 'Strategic Environmental Assessment' (SEA) kent de verplichting om aanzienlijke / significante gevolgen na te gaan.)
4. Opnemen van termijnen voor de geldigheid van een MER qua ouderdom, bijv. maximaal vijf jaar. In Nederland gelden inhoudsvereisten: gegevens dienen actueel respectievelijk niet gevoelig voor gewijzigde omstandigheden zijn.
5. In het verlengde van bovenstaande vragen heeft IenM gevraagd hoe men zich in Europa kan inzetten voor een betere afstemming van de EIA met andere, sectorale beoordelingen (water, natuur) en met de SEA.

Als het gaat om de **gevolgen** voor Nederland van veranderingen van het Europese kader zijn de volgende aspecten te bekijken:

1. (Indirecte) gevolgen voor het milieu.
2. Gevolgen voor de Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder implementatie in relevante wetgeving (zoals in Wet RO, Wet milieubeheer etc.).
3. Gevolgen voor de doorlooptijd van procedures.
4. Gevolgen voor de kosten van projecten.
5. Gevolgen voor de aantal mer-procedures / beoordelingsprocedures.
6. Gewenningstijd, uitgaande van de huidige praktijk.

1.2 Methode van onderzoek

Het onderzoek is een kwalitatieve verkenning die vooral is gebaseerd op interviews met deskundigen met verschillende achtergronden. De vraagstelling is opgezet in wisselwerking met het Interbestuurlijk Dossierteam. Er is ook gebruik gemaakt van de deskundigheid en het netwerk van de leden van het Dossierteam; vooral de Vereniging van Milieuprofessionals. Als deskundigen zijn benaderd: de Commissie Mer, initiatiefnemers (bedrijfsleven en lokale / regionale overheden), adviesbureaus die MERen opstellen ('mer-makers'), de milieubeweging en wetenschappelijke experts.

De interviewpartners kregen vooraf een beschrijving van de vragen (zoals hierboven weergegeven). Het telefonische gesprek had het karakter van een geleid, maar tamelijk open gesprek.

Vragen aan interviewpartner:

1. Wat vindt u, vanuit uw ervaring met de mer, van de voorstellen van de EC?
2. Wat is uw inschatting van de gevolgen voor Nederland van de voorstellen van de EC?
3. Welke aanbevelingen moet het ministerie doen aan de EC over de herziening van de EU richtlijn?

In de interviews was het lastig om de gevolgen van wijzigingen van de EU richtlijn in beeld te brengen:

- Eigenlijk moet eerst duidelijk zijn hoe Europees beleid doorwerkt in de Nederlandse wetgeving, dus hoe de nationale overheid het interpreteert en welke speelruimte men heeft voor eigen invullingen. Lang niet alle respondenten konden daarover iets zeggen.
- Veel respondenten vonden de gevolgen voor Nederland minder relevant voor een Europese lobby. Een Europese strategie moet zich in hun opvatting concentreren op inhoudelijke redeneringen.
- Sommige gevolgen vonden veel respondenten lastig in beeld te brengen. Dit geldt vooral voor de milieueffecten, want mer levert goede informatie over het milieu, maar in de besluitvorming worden meer belangen en overwegingen afgewogen. Het is dus niet zeker dat (dankzij een MER) een milieuvriendelijke planvariant wordt gekozen. 'Kwaliteit van de besluitvorming' zou eigenlijk een betere indicator zijn dan milieueffect.

Daardoor ontwikkelden veel interviews zich in de richting van de volgende vragen:

- Gegeven het onderwerp (reikwijdte resp. kwaliteit van de mer) en uw ervaringen, wat zijn uw aanbevelingen voor verbetering van de mer?
- Waarop zou, volgens u, het ministerie van I&M moeten inzetten in Brussel?

1.3 Interviewpartners

Er is gekozen voor interviewpartners vanuit verschillende achtergronden.

Bevoegd gezag:

- Ruud Krijnen (DCMR, VNG)
- Jos van der Wijst (Noord-Brabant, ook initiatiefnemer)

Initiatiefnemer:

- Chris Moes (Haven Rotterdam)
- Irma Dorsman (Gemeente Rotterdam, stedebouw)

'Mer-maker':

- Karin van der Wel (Arcadis)

Kwaliteitsbewaking (Cie Mer):

- Marc Laeven
- Selma van Velsen

Onafhankelijke deskundige:

- Jos Arts (Rijksuniversiteit Groningen)
- Marcel Soppe (Advocaat)
- Stefan Morel (Consens, ex Cie Mer)

Opmerkingen over interviewpartners

Belangenvertegenwoordigers van het bedrijfsleven (projectontwikkeling) en milieu zijn wel benaderd, maar uiteindelijk niet meegenomen. De reden hiervoor was dat er in de milieubeweging geen deskundige was te vinden met overzicht van de mer-praktijk (ook niet bij Stichting Natuur en Milieu). Vanwege evenwichtigheid is de bijdrage van de projectontwikkelaars ook niet meegenomen in deze rapportage.

In het volgende worden de uitkomsten van de interviews weergegeven. Naar de interviewpartners wordt verwezen via hun initialen. Daarbij is gestreefd naar een korte weergave en worden geen letterlijke citaten gebruikt. Deze samenvattingen zijn zorgvuldige interpretaties, maar blijven voor verantwoording van de auteurs.

2 Reikwijdte van milieueffectrapportage

In het volgende worden de stellingen en aanbevelingen van de interviewpartners weergegeven via de vragen van het ministerie. Afsluitend enkele aanbevelingen voor de inbreng van Nederland bij de Europese Commissie (EC).

- Verbreden van Annex I: andere projecten
- Verbreden Annex I en schrappen Annex II: behouden nationale drempels
- Drempels in Annex II: betere definities en nationale drempels
- Criteria in Annex III: karakteristieken van projecten
- Technische aanpassingen van definities
- Nederlandse inbreng bij de EC

2.1 Andere en kleinere projecten

Annex I van de EU richtlijn omvat projecten van een kwantitatief omschreven omvang, waarvoor een mer gemaakt moet worden. Deze bijlage is te verbreden via lagere drempels ('kleinere' definities van 'grote' projecten) en via het toevoegen van nieuwe categorieën van projecten.

Lagere drempels in Annex I

Relatief weinig interviewpartners hebben een mening over de wenselijkheid van lagere drempels. Ook hebben ze geen voorbeelden genoemd.

- Annex I is verouderd, vinden enkele respondenten. Het zwaartepunt in de annex ligt op industriële installaties, terwijl er intussen veel andere projecten zijn bijgekomen, vooral in de sfeer van integrale gebiedsontwikkeling (SM, JW, RK).
- De wenselijkheid van lagere drempels (kleinere projecten) zou de EC moeten afleiden van de Europese praktijk, resp. een evaluatie van het functioneren van de mer in de EU (JW, ML).
- Het beoordelen van kleinere projecten kan wenselijk zijn. Maar voor bepaalde projecten (vooral bij industriële installaties) zouden de drempels omhoog kunnen gaan, omdat in de loop der jaren veel milieuvriendelijke technieken beschikbaar zijn gekomen (ML).

Nieuwe categorieën in Annex I

Meer respondenten pleiten voor het toevoegen van nieuwe categorieën van projecten. Ze geven ook concrete voorbeelden. Deels zouden nieuwe categorieën uit Annex II (waarvoor geen Europese drempels gelden) kunnen komen.

- 'Ontwikkelingsprojecten' in verstedelijkte gebieden, complexe projecten van ruimte en milieu (RK, ID).
- Plattelandsontwikkeling, landinrichting, recreatieve parken (ML, SM).
- Glastuinbouw, intensieve veehouderij (ML, JW).
- Schaliegaswinning (JW).
- Installaties op de zeebodem (SM).
- Warmte- / koude-opslag in de bodem (SM, ML).

Gevolgen voor Nederland

Enkele respondenten wijzen erop dat met het verbreden van Annex I, de EC binnenkort dezelfde keuzes zou kunnen maken als Nederland in het verleden, voor de modernisering van het mer-regime. De oude praktijk zou dan deels terug kunnen komen (KW, JA).

Impact voor de wetgeving:

- Activiteiten die Nederland recent heeft verwijderd kunnen terug: bijv. woningbouwlocaties, bedrijfsterreinen, glastuinbouwlocaties (KW, JA).

Impact voor de praktijk:

- Meer duidelijkheid (SM, ID).
- Meer MER volgens zware procedure (ML, ID).
- Meer Plan-mer, anticiperend op een verbrede bijlage (KW).
- Minder Mer-beoordeling (als het huidige besluit in stand blijft kunnen projecten volstaan met een 'makkelijk rapport') (KW, SM, RK).
- Meer expliciete besluitvorming; het milieu wordt meegenomen in de politieke afweging (KW, ML).

Enkele respondenten merken op dat er in de Nederlandse mer-praktijk grote veranderingen zijn geweest en dat er nog meer veranderingen aankomen, via o.a. het nieuwe omgevingsrecht. In een tijdperk van meerdere 'schuivende panelen' is het erg lastig om gevolgen voor de praktijk in te schatten.

2.2 Nationale drempels behouden

De interviewpartners hebben zich gefocuseerd op het schrappen van Annex II (deze omvat een bredere omschrijving van activiteiten en ingrepen zonder definitie van omvang) en Annex I daarvan min of meer los gezien. Velen vonden dat schrappen onwenselijk en onhaalbaar zou zijn:

- Waarom schrappen? Wil EC dat? (KW, JW)
- Schrappen is in de EU onhaalbaar want:
 - Gemeenschappelijke begrippen (over projecten) zijn belangrijk bij grensoverschrijdende effecten en daarom zal Annex II blijven bestaan (KW).
 - Nationale speelruimte (o.a. bij drempels) is een 'heilig' beginsel in de EU (ML).
- Annex II moet blijven om naast een minimum niveau (Annex I) nationale speelruimte te bieden; lidstaten mogen altijd strengere normen stellen (ML).

Enkele respondenten zien veel in het samenvoegen van de Annexen I en II:

- Annex I en II samenvoegen komt neer op de Nederlandse praktijk van de jaren '90 en die is veel eenvoudiger dan de huidige (SM, JA).

2.3 Betere definities en nationale drempels

De respondenten geven veel informatie over de praktijk in Nederland met Annex II. Meerdere interviewpartners geven aan dat er vanwege de Europese rechtspraak een situatie is ontstaan om zoveel mogelijk 'case by case' resp. per geval te beoordelen of mer toegepast moet worden. Nationale drempels hebben het voordeel dat ze een stuk duidelijkheid geven.

Nationale drempels en betere definities in Annex II

- Een enkele respondent vindt dat de EC moet kiezen: óf nationale drempels óf Case by Case (RK).
- Anderen vinden dat de EC eenduidig moet kiezen voor nationale drempels en de richtlijn zodanig moet aanpassen dat er duidelijkheid ontstaat (JA, MS).
- Velen vinden dat de definities in Annex II helderder moeten worden (JA, SM, RK, MS).
- Bij nationale drempels zouden sommige projectcategorieën in Annex I ook in Annex II terug moeten komen. Voorbeeld is de onttrekking van grondwater waarvan zeer uiteenlopende praktijken bestaan (ML).

Geen Europese drempels in Annex II

Een andere optie is het invoeren van Europese drempels in Annex II. Sommigen (JA) vinden dat niet logisch, want daarmee verdwijnt het verschil met Annex I en wordt ook de nationale speelruimte ingeperkt. Daar tegenover stellen anderen dat Europese drempels alleen de ondergrens geven, een lidstaat mag altijd een strengere drempel zetten (ML).

Ook andere respondenten zijn eerder sceptisch over het nut van Europese drempels:

- Is een definitie van EU-brede drempels wel ‘technisch’ mogelijk, gezien grote verschillen in planningspraktijken en vergunningstelsels? (SM)
- Een benadering kan zijn om Europese drempelwaarden indicatief te maken (evenals de nationale drempels in Nederland); een expliciete toetsing blijft dan wel nodig (KW).

Gevolgen voor Nederland

Respondenten zijn in de interviews minder expliciet in hun inschatting van gevolgen voor de Nederlandse praktijk van een wijziging van Annex II.

Ervan uitgaande dat de EC duidelijk kiest voor nationale drempels in Annex II (i.p.v. ‘case by case’), dan is nog de vraag hoe de Nederlandse overheid dit uitwerkt:

- ‘Harde’ nationale drempels (geen MER onder deze drempel) zijn duidelijk voor het bevoegd gezag en geven weinig bestuurslast (SM, RK).
- Indicatieve nationale drempels vragen altijd een expliciete beoordeling en geven (een kleine) bestuurslast (KW, RK).

Meer in het algemeen wijzen enkele interviewpartners op tegenstrijdige wensen van bestuurders: maatwerk tegenover (geringere) bestuurslast (SM, KW).

2.4 Definities en karakteristieken van projecten

Annex III geeft criteria voor projecten waarover de lidstaten beslissen: karakteristieken van projecten, gevoelige locaties van projecten en karakteristieken van mogelijke milieugevolgen. Over deze annex geven de respondenten in meerderheid aan, dat er meer heldere en praktische definities moeten komen. En deels gaat het dan ook om de uitleg van nieuwe EU-beleidstermen.

Onduidelijke definities in Annex III:

- Veel definities zijn niet helder of praktisch (JA, KW, MS).
- Ook uitspraken van het EU Hof wijzen op onduidelijkheden over termen (JW, MS).

Enkele respondenten vinden dat de problemen met interpretatie in Nederland meevalen. Veel definities zijn in de praktijk verduidelijkt door de Commissie Mer (SM, ML).

Voorbeelden van verduidelijkingen:

- Karakteristieken van projecten: sectoren van beleid toevoegen (ML).
- Karakteristieken: nieuwe begrippen uit EU-beleid toevoegen: zoals biodiversiteit, klimaat (JW).
- 'Significante effecten': liever spreken van 'belangrijke negatieve gevolgen' (KW).
- Karakteristieken van 'impacts': het rijtje kan inmiddels worden uitgebreid (KW).

2.5 Technische adviescommissie

De laatste vraag van het ministerie is: hoe ver mag de gedelegeerde bevoegdheid van de EC gaan om (technische) aanpassingen uit te werken? Veel interviewpartners vinden het goed als de EC een adviescommissie van experts opdracht zou geven om gereeld technische aanpassingen te doen in alle bijlagen. Maar waar ligt de overgang tussen techniek en politiek en wanneer worden lidstaten beknot?

- Enkele respondenten vinden dat de EC het principe van subsidiariteit zou schenden, als zij technische aanpassingen volgens een ad-hoc procedure zou aanbrengen (JA, MS).
- Meerdere gesprekspartners vinden dat betrokkenheid van lidstaten nodig is, maar geen probleem in de Europese praktijk (SM, ML, JA). Lidstaten hebben al veel invloed op de Europese beleidsvorming. Vaak is het een kwestie van multilaterale onderhandelingen en het vormen van coalities (SM, JA).
- Veel respondenten vinden dat de lidstaten juist een te 'politieke' invloed hebben, die vaak leidt tot vage compromissen en termen. Voor geleiding van de mer-praktijk is meer input van technici en milieuexperts nodig (RK, KW, SM, ML).

Meerdere respondenten stellen voor om een Europese 'technische adviescommissie' voor de mer in te stellen. Deze zou om de ca. vijf jaar technische aanpassingen in alle bijlagen moeten aanbrengen (RK, ML). Het gaat dan om:

- stand van de techniek in projecten;
- definities bijstellen n.a.v. inhoudelijke inschatting van deskundigen;
- definities bijstellen n.a.v. uitspraken van het EU Hof.

De benoeming van leden voor de commissie van technici en milieuexperts (geen ambtenaren) zou door de lidstaten moeten gebeuren (ML, JW, KW). Eventueel kan de voordracht worden goedgekeurd door de 'politieke' commissie van de lidstaten (ML).

2.6 Nederlandse inbreng bij de Europese Commissie

Desgevraagd hebben de respondenten aanbevelingen voor de Nederlandse lobby bij de EC gegeven. Het ministerie zou een positieve insteek kunnen kiezen (mer is een waardevol instrument) en een strategie van onderhandelen en coalitievorming kunnen volgen. Coalities met andere landen zijn belangrijk. Vanuit praktijkervaringen kan men bij de EC pleiten voor verhelderingen en praktische handleidingen voor de uitvoering.

- Zeg niet alleen nee (de reactie van het ministerie op de publieke consultatie van de EC wekt de indruk dat men tegen veranderingen is), maar maak een strategie voor wat je wilt bereiken (JA, MS).
- Een algemene uitspraak kan zijn: 'mer is een mooi instrument; pas het toe waar het ertoe doet' (JA, ID).
- Nederland heeft een vergelijkbaar belang als andere dichtbevolkte, groeiende landen en gebieden, waar een hoge druk bestaat op milieu en ruimte. Zoek ook coalities met 'ambitieuze' lidstaten voor zorgvuldige procedures, zoals Tsjechië, Oostenrijk, Polen (KW, ML, JW).
- Pleit voor indicatieve drempels in Annex II; dit is goede praktijk in o.a. Duitsland (KW).
- Vraag om verheldering van definities en om praktische handleiding ('tools') in alle Annexes (KW, RK, JA).

3 Kwaliteit van Milieu Effect Rapporten

Het tweede onderwerp van de verkenning gaat over bevordering van de kwaliteit van de Milieu Effect Rapporten (MERen). In dit hoofdstuk worden de stellingen en aanbevelingen van de interviewpartners weergegeven via de vragen van het ministerie. Ook hier afsluitend aanbevelingen voor de inbreng van Nederland bij de EC.

- Kwaliteit bewaken via inhoudelijke criteria
- Kwaliteit bewaken via beoordelingsprocedure of certificering?
- Alternatieven verplichten
- Monitoring / evaluatie verplichten na enkele jaren
- Geldigheid via inhoudsvereiste of via leeftijd?
- Nederlandse inbreng bij de EC

3.1 Kwaliteit bewaken via inhoudelijke criteria

Ter versterking van de inhoudelijke kwaliteit van de MERen overweegt de EC om de criteria en definities in de Europese richtlijn aan te scherpen. Volgens meerdere respondenten is dat niet nodig, omdat de bestaande richtlijn voldoet:

- De onderwerpen van een MER ('milieugevolgen' art 3) zijn duidelijk gedefinieerd (JK, JW).
 - De gewenste kwaliteit van een MER ('relevante informatie' art 5, Annex IV) is duidelijk omschreven (JK, ML).
- De meeste informanten gaan dan ook snel door naar procedurele aspecten van kwaliteitsbewaking; zie paragraaf 3.2 hieronder.

Wel gaan enkele informanten in op praktijkproblemen rond kwaliteit en prijs:

- In de loop der tijd is een zekere standaardisering in het maken van een MER ontstaan. Het is een 'massaproduct' geworden, waarvoor de opdrachtgever een lage prijs wil betalen (CM, JA).
- De laatste jaren is er meer tijdsdruk op het proces van besluitvorming (waaronder de mer) gekomen (JW, CM).

Een oplossing voor deze 'prijsmarkt' zoeken respondenten niet in (Europese) regels, maar vooral in een verandering van de bestuurscultuur:

- De huidige nadruk op de prijs van een MER kan minder: bevoegde gezagen zouden moeten beseffen dat goede kwaliteit ook een prijs mag hebben (JA).
- Men zou een 'kwaliteitsmarkt' kunnen bevorderen door een duur maar 'deskundig' MER te belonen via een lichtere toets (door de Commissie Mer) en een kortere procedure (JA).

3.2 Kwaliteit bewaken via beoordelingsprocedure of certificering?

De EC overweegt om naast een beoordeling van een MER ook een systeem van certificering van de 'mer-makers' verplicht te stellen.

Onafhankelijke toetsing

De grote meerderheid van de respondenten vindt een systeem van toetsing door een onafhankelijke instantie (zoals in Nederland gebruikelijk) waardevol en te verkiezen boven certificering (CM, JW, JA, JK, ID, KW, MS, ML). Argumenten zijn dan:

- Een onafhankelijke partij vervult een belangrijke waakhondfunctie.
- Zowel het bevoegd gezag als de initiatiefnemer wordt daardoor 'scherp' gehouden.
- Een neutrale instantie heeft geen eigen belang en kan meedenken met alle belangen.

Wel worden enkele kanttekeningen gezet bij het systeem van onafhankelijke toetsing:

- Het is een borging achteraf en richt zich vooral op het bewaken van een minimale kwaliteit (JA).
- In planvorming voor ingewikkelde projecten voegt een toets inhoudelijk weinig toe aan een zorgvuldig planproces. Dit is een ervaring met enkele projecten (ID).
- De EC zou een onafhankelijke toetsing moeten voorschrijven, maar de lidstaten de vrijheid laten om een eigen 'systemen van onafhankelijke instituten' in te vullen (JK, JA, ML).

Certificering

Veel informanten vinden certificering van adviesbureaus die MERen maken te beperkt voor kwaliteitsbevordering:

- Certificering is een beperkt instrument (JW, JK, KW, ML) omdat:
 - o De deskundigheid van een persoon belangrijker is dan het certificaat van het adviesbureau. Een MER maken is vooral mensenwerk.
 - o De zorgvuldigheid van de opdrachtgever en de bestuurlijke cultuur van het bevoegd gezag belangrijker zijn dan het certificaat van een adviseur.
 - o Een certificaat een beperkt hulpmiddel is bij de keuze van een adviseur (ID).
- Certificering zou een onafhankelijke toets niet mogen vervangen, maar zou wel als aanvulling in te zetten zijn (JA).

Gevolgen voor Nederland

Wanneer de EC (ondanks de inhoudelijke beperkingen) een systeem van certificering zou verplichten (naast een onafhankelijke toets), dan zijn de gevolgen voor de praktijk in Nederland gering wanneer men pragmatisch gebruik maakt van het bestaande certificeringssysteem voor kwaliteitsmanagementsystemen ISO 9001: 2008 (MS, JW).

Een keuze voor de bestaande certificering heeft als nadeel dat grote bureaus worden bevoordeeld. Wanneer men een inhoudelijke certificering (gericht op kennis van het milieu) zou opzetten, zou dat behoorlijke inspanningen en kosten vragen (ML).

3.3 Alternatieven verplichten

Er is discussie over de vraag of de EU richtlijn het beschouwen van alternatieven verplicht. Volgens het ministerie overweegt de EC om de betreffende regel aan te scherpen. Sommige deskundigen interpreteren de huidige EU Richtlijn als duidelijk verplichtend.

Interpretatie van de EU Richtlijn

Er bestaan meerdere interpretaties van artikel 5.3 van de Richtlijn: 'The information to be provided by the developer (...) shall include at least (...) an outline of the main alternatives studied by the developer and an indication of the main reasons for his choice.'

Sommige actoren gaan ervan uit dat alternatieven niet verplicht zijn:

- Kennelijk de EC, want men overweegt de tekst aan te scherpen. Daarbij is aan te tekenen dat dit een moeilijke opgave is, omdat Art 5.3 een compromis is tussen Noordelijke en Zuidelijke lidstaten (MS).
- De Nederlandse regering, zoals beargumenteerd in het debat met de 1e Kamer in het voorjaar 2010 (ML, SV).

Andere actoren gaan ervan uit dat de Europese richtlijn wel verplichtend is:

- De Commissie Mer, zoals beargumenteerd in de hoorzitting van de Eerste Kamer in het voorjaar 2010 (ML, SV).
- Het EU Hof van Justitie in haar Arrest van maart 2011 (MS).

Positieve ervaringen met het werken met alternatieven

De meerderheid van de respondenten heeft positieve ervaringen met het werken met alternatieven en pleit voor verplichte alternatieven:

- Het beschouwen van alternatieven is het wezenskenmerk van een besluitvorming met mer-procedure. Het is de meerwaarde van mer t.o.v. een traject van vergunningverlening (CM, JW, JK, KW, ML, JA, RK).
- Het werken met alternatieven bevordert dat:
 - alle betrokkenen een project met een brede blik bekijken,
 - het bevoegd gezag meer belangen dan dat van de initiatiefnemer in beschouwing neemt,
 - de initiatiefnemer ook draagvlak in de omgeving gaat zoeken en
 - het bevoegd gezag een zorgvuldige afweging gaat maken.
- Met alternatieven wordt het afwegen en optimaliseren van milieucomponenten in de planvorming bevorderd.
- De huidige Nederlandse omschrijving van 'redelijke, realistische, haalbare' alternatieven voldoet goed in de praktijk (CM, JW, ML).
- De verplichte beschouwing van het 'meest milieuvriendelijk' alternatief is afgeschaft in Nederland, omdat deze vaak niet realistisch was (CM), maar anderzijds was deze denklijn toch wel uitdagend (JW).

Negatieve ervaringen met het werken met alternatieven

Enkele informanten wijzen op negatieve ervaringen met het werken met alternatieven:

- In een complex en zorgvuldig planproces is het onderzoeken van alternatieven al ingebouwd. Dat is gangbare praktijk in stedebouw, landinrichting en integrale gebiedsontwikkeling. Een MER met alternatieven voegt dan weinig toe (ID).
- Bij een eenduidig project, waarover enkel een besluit voor of tegen wordt gevraagd, voegen alternatieven ook weinig toe (ID).
- Soms worden 'gekunstelde' alternatieven beschreven om het voorkeursalternatief te verdedigen (JW).

Gevolgen voor Nederland

Het ministerie gaat ervan uit dat de EC een formulering zal maken die identiek is aan de richtlijn voor plan-mer (richtlijn 2001/42/EC): 'reasonable alternatives taking into account the objectives and the geographical scope of the plan or programme'. Deze formulering komt overeen met de huidige terminologie in de Nederlandse regels van 'redelijke alternatieven'. De gevolgen voor de Nederlandse praktijk zijn dan minimaal.

3.4 Monitoring verplichten na enkele jaren

De EC overweegt om een verplichting tot monitoring resp. evaluatie in te voeren van de gevolgen van een project, uit te voeren enige tijd nadat dit project daadwerkelijk is gerealiseerd. Dit is naar analogie van art. 10 van de richtlijn voor plan-mer (SEA). In de Nederlandse regelgeving heeft het bevoegd gezag al de plicht om de gevolgen van een project te onderzoeken.

De meeste gesprekspartners (CM, JW, JK, JA, KW, ML) vinden dat bestaande Nederlandse regels (op basis van de huidige EU-richtlijnen) goed functioneren in de praktijk:

- De regels gaan uit van de complete beleidscyclus, incl. evaluatie. Vaak wordt bij besluiten over projecten een 'oplevertoets' resp. meting van effecten ingepland.
- Via verplichte monitoring wordt ook een leerproces van deskundigen (degenen die MERen maken en beoordelen) bevorderd.

Wel worden enkele kanttekeningen geplaatst:

- De plicht tot evaluatie zit al in veel sectorale EU milieurichtlijnen (lucht, habitats): de overheid moet monitoren en evalueren en (voor zover afwijkingen van doelen worden geconstateerd) een Plan van Aanpak van het leefmilieu maken (JA). Een regeling in de richtlijn mer is dus eigenlijk dubbelop.
- De plicht ligt bij het bevoegd gezag. De initiatiefnemer resp. projectontwikkelaar is volgens de Nederlandse regels wel verplicht om medewerking te verlenen en gegevens te leveren (MS).
- In de regels ontbreekt een sanctie op het niet uitvoeren van evaluaties (JK, JA).
- Een goede evaluatie waarbij (causale) relaties worden gelegd tussen emissies (van projecten / installaties) en milieukwaliteit is ingewikkeld (ID, JA).
- Wanneer er wel een goed systeem van monitoring bestaat, kan de 'oplevertoets' van een project worden beperkt tot effecten waarover onzekerheid bestaat (CM).

Ook wordt gewezen op enkele problemen in de praktijk:

- De verplichte evaluatie en programmatische aanpak van beleid en monitoring worden vaak niet uitgevoerd (CM, JW, KW).
- Vooral in de sfeer van complexe projecten en ruimtelijke ordening wordt weinig geëvalueerd. Bij vergunningen voor grote installaties is monitoring meer gebruikelijk (CM, KW).
- De basisgegevens (vooral milieukwaliteit) zijn niet altijd adequaat (CM).
- Als oorzaak wijzen respondenten erop dat goede beleidsmonitoring vaak ingewikkeld is. De politieke druk (door controlerende instanties) op het maken van evaluaties is niet groot. Bevoegde gezagen vermoeden dat de bestuurslast hoog zal zijn, vooral wanneer problemen worden geconstateerd, die men zou moeten aanpakken (ID, MS).

Oplossingen voor het niet nakomen van verplichtingen:

- Oplossingen zijn denkbaar in de sfeer van regels (Europees of nationaal), zoals het invoeren van een plicht tot evaluatie voor initiatiefnemers of het invoeren van sancties voor bevoegde gezagen (MS, KW).
- Sommige respondenten pleiten vooral voor veranderingen in bestuurscultuur: overheden zouden elkaar moeten aanspreken op een complete beleidscyclus inclusief monitoring resp. op het besturen met de 'hand aan kraan' (MS, JA, JW).
- Het is ook een kwestie van bestuurscultuur om vaker bij projectbesluiten (over grote installaties, maar ook over complexe gebiedsontwikkeling) een afspraak op te nemen over een toekomstige evaluatie incl. het betreffende budget (CM, JW, KW).

Monitoring als leerproces:

- Monitoring heeft ook een belangrijke functie voor het vermeerderen en uitwisselen van kennis, vooral onder deskundigen, degenen die MERen maken en beoordelen (JW, RK, JA).
- De EU hoeft dat niet te reguleren, maar kan een stimuleringsprogramma maken voor leerprocessen onder professionals (JA):
 - Het oprichten van een nationale databank voor de mer.
 - Het oprichten van een onafhankelijk opleidingscentrum, bijv. een 'Mer-academie', zoals al bestaat in Duitsland en Engeland.

3.5 Geldigheid via inhoudsvereiste of via leeftijd?

De EC overweegt een termijn voor de geldigheid van een MER op te nemen. Dat kan bijv. maximaal vijf jaar zijn. Dit zou strijdig kunnen zijn met de Nederlandse inhoudsvereiste dat de gegevens in een rapport actueel dienen te zijn.

Inhoudsvereiste van actuele informatie

De meeste gesprekspartners (JW, JK, ID, KW, JA) stellen dat de Nederlandse regels voor de inhoudelijke houdbaarheid en 'vergewisplicht' goed functioneren en beter zijn dan een regeling van leeftijd.

- Trefwoorden voor 'houdbaarheid' zijn: actueel, adequaat, niet gevoelig voor omstandigheden.
- Deze regels functioneren goed vanwege de plicht tot verantwoording en motivatie. Bovendien wordt die motivatie getoetst door de onafhankelijke Commissie Mer.

Opmerkingen:

- Vooral de regels en normen van het milieubeleid zijn veranderlijk (soms wel binnen twee jaar) en vragen om zorgvuldigheid (CM, MS, ML).
- De houdbaarheid van een MER hangt vooral af van de actualiteit van sommige gegevens per milieucomponent (CM, ID, ML).

Leeftijdsvereiste

De meerderheid van de respondenten (CM, JW, JK, KW, MS, ML) vindt leeftijd (ouderdom in jaren) geen goed criterium. Ook een tien jaar oud rapport kan nog bruikbaar zijn. Het vaststellen van redelijke termijnen is (gezien de veelheid aan aspecten) eigenlijk niet te doen. Een enkeling vindt dat een drempel (van bijv. vijf jaar) als signaalwaarde te hanteren zou zijn. Maar ook dan zou het bevoegd gezag de actualiteit altijd moeten motiveren (CM).

Gevolgen voor Nederland

In Nederland komt het vaak voor dat er besluiten worden genomen op basis van een MER dat ouder is dan vijf jaar (JW, MS). Het is gebruikelijk dan een 'actualisatie' van dat rapport te maken.

Als de EC een leeftijdsvereiste zou invoeren zijn de gevolgen voor Nederland afhankelijk van de formulering in een nieuwe richtlijn.

- Bij een 'signaalwaarde' van vijf jaar zijn de gevolgen voor de Nederlandse praktijk gering. De plicht tot actualisering en de 'vergewisplicht' blijven bestaan. Er ontstaan dan weinig vertragingen bij gebruik van een 'oud' MER (MS).
- Wanneer de EC een rigide formulering kiest, betekent dat dat na vijf jaar de hele mer-procedure opnieuw moet worden doorlopen en dit betekent een behoorlijke vertraging en hogere kosten (MS).

3.6 Nederlandse inbreng bij de Europese Commissie

Qua planvorming en besluitvorming is er in Nederland en de meeste Europese landen een samenhang tussen plan-mer en project-mer. Bij plan-mer (SEA) richt Europa zich op publieke plannen en programma's met een strategisch karakter, die het kader vormen voor private projecten. De EC voelt niet voor het in elkaar schuiven van de regels voor EIA en voor SEA, zoals Nederland heeft gedaan in de wetgeving en in het Besluit mer. Het ministerie heeft de open vraag gesteld welke argumenten zijn in te brengen voor een betere afstemming tussen project- en plan-mer. Desgevraagd pleiten de respondenten ervoor om de lobby bij de EC te concentreren op het verduidelijken van definities.

- Diffuse termen zijn een veel voorkomend Europees probleem. De planning-culturen en de juridische systemen in Europa zijn erg verschillend, waardoor snel begripsverwarring ontstaat (MS, ML). Een arrest van het Hof van Europa over de verhouding tussen de EIA en SEA richtlijnen (september 2011, zaak 295/10) wijst erop dat beide milieubeoordelingen hun eigen merites en onderzoeken vragen. Een afgeronde procedure in een groot gebied ontslaat niet van de plicht ook op lokaal niveau een beoordeling uit te voeren (MS).
- In de Nederlandse praktijk is niet altijd duidelijk of het gaat om een 'plan' of een 'project' (CM, JK, ID, ML). Het is duidelijk dat een abstract, indicatief en grootschalig programma een 'plan' is. Ook is duidelijk dat een 'project' concreet en kleinschalig is. Maar een 'bestemmingplan' (vooral wanneer dit een stadsdeel is) is typisch een tussencategorie.
- De EC lijkt uit te gaan van een 'cascade' van planvormen van kaderstellende uitgangspunten naar concrete besluiten. Deze filosofie zou toegelicht moeten worden in bijv. Annex 1 (JA, JW, MS, ML).
- De EC zou ervoor moeten zorgen dat dezelfde begrippen in beide richtlijnen worden gehanteerd. Dat komt neer op het 'stroomlijnen' en actualiseren van alle termen (JA, JK, KW, ML). Het regelmatig actualiseren en aanpassen van begrippen (vooral in de bijlagen) met het oog op nieuw beleid of uitspraken van het Hof van Europa is een opgave van een technische adviescommissie, zie ook paragraaf 2.5.

4 Algemene uitspraken en nabeschouwing

Algemene uitspraken

De respondenten hebben algemene uitspraken gedaan en stellingen geponeerd die buiten de probleemstelling van dit onderzoek liggen. Hieronder worden enkele uitspraken en stellingen weergegeven.

- De praktijk van mer, zowel het proces van milieueffectrapportage als de kwaliteit van MERen, is volgens sommige deskundigen in Nederland goed, ook vergeleken met praktijken in andere landen (JA, JW).
- Toch is de praktijk van mer ingewikkeld en de discussie over verbeteringen is vooral een deskundigendebat (JW, ID). De Nederlandse regelgeving is ingewikkeld. Het is bijvoorbeeld lastig om te bepalen voor welk project een mer toegepast moet worden (JA, MS, SM).
- Volgens sommige informanten is de Europese Richtlijn helder en regelt wat nodig is op Europese schaal. Volgens een brochure van Europese milieuorganisaties is de Richtlijn goed, maar treden problemen op bij de implementatie door sommige nationale overheden. De ingewikkelde Nederlandse regelgeving (bijvoorbeeld besluit over wel/niet toepassing van mer) komt volgens sommige deskundigen eerder voort uit de interpretatie van het Nederlandse ministerie (JA, MS, ML).
- De doorwerking van een afgerond MER in een procedure van besluitvorming (o.a. de bestuurlijke aanvaarding en de kwaliteit van het besluit op basis van het rapport) is volgens meerdere informanten een belangrijk discussiepunt in de praktijk (RK, KW, MS, ML). Dit onderwerp past echter niet in de vraagstelling van het onderzoek.

Nabeschouwing

- De respondenten hebben soms uiteenlopende standpunten ingenomen. Er zijn algemene standpunten te bespeuren bij belangenvertegenwoordigers, zoals enerzijds projectontwikkelaars die weinig meerwaarde zien in project-mer en anderzijds milieuorganisaties die mer een waardevol instrument vinden. Meningsverschillen tussen deskundigen zijn er vooral over de reikwijdte van mer, met name over Europese drempels. Over regelingen ter vergroting van de kwaliteit van een MER is er veel overeenstemming.
- Tussen deskundigen zijn er meningsverschillen over de duidelijkheid van definities van de Europese richtlijn: praktijkmensen willen meer uitleg, terwijl deskundigen uit de Commissie Mer de definities veel minder als probleem zien.
- Binnen de overheidsvertegenwoordigers zijn er verschillen tussen lokale overheden (die een accent leggen op zorgvuldige besluitvorming) en het Rijk, dat een accent legt op vermindering van de bestuurslast. Voor bevoegde gezagen is er een spanning tussen enerzijds duidelijkheid en anderzijds maatwerk en beslissingsruimte per case. Dit is de kern van veel discussie over toepassing van mer. Verder hangt ook veel af van de 'zwaarte / diepgang' van een MER: een omvangrijke en diepgravende studie geeft meer bestuurslast dan een beleidsgericht kort advies. Maar over de omvang van een MER hebben respondenten niets gezegd.

In grote lijnen komen uit het onderzoek de volgende aanbevelingen:

1. Behoud de speelruimte van nationale overheden om de reikwijdte van mer in te vullen en (op Europese schaal) maatwerk te leveren.
2. Stel een Europese technische adviescommissie in, die de definities van de Europese richtlijn regelmatig gaat bijstellen.
3. Stel het werken met alternatieven duidelijk verplicht, want dit is een meerwaarde van mer.
4. Stimuleer monitoring als leerproces van deskundigen die betrokken zijn bij het maken en beoordelen van milieueffectrapporten.
5. Behoud de plicht tot inhoudelijke actualisatie van een milieueffectrapport.

Bijlage 1 Richtlijn Environmental Impact Assessment (EIA)

This document is meant purely as a documentation tool and the institutions do not assume any liability for its contents

► B

COUNCIL DIRECTIVE

of 27 June 1985

on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment

(85/337/EEC)

(OJ L 175, 5.7.1985, p. 40)

Amended by:

Official Journal

		No	page	date
► <u>M1</u>	Council Directive 97/11/EC of 3 March 1997	L 73	5	14.3.1997
► <u>M2</u>	Directive 2003/35/EC of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003	L 156	17	25.6.2003
► <u>M3</u>	Directive 2009/31/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009	L 140	114	5.6.2009

▼B**COUNCIL DIRECTIVE****of 27 June 1985****on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment**

(85/337/EEC)

THE COUNCIL OF THE EUROPEAN COMMUNITIES,

Having regard to the Treaty establishing the European Economic Community, and in particular Articles 100 and 235 thereof,

Having regard to the proposal from the Commission (¹),

Having regard to the opinion of the European Parliament (²),

Having regard to the opinion of the Economic and Social Committee (³),

Whereas the 1973 (⁴) and 1977 (⁵) action programmes of the European Communities on the environment, as well as the 1983 (⁶) action programme, the main outlines of which have been approved by the Council of the European Communities and the representatives of the Governments of the Member States, stress that the best environmental policy consists in preventing the creation of pollution or nuisances at source, rather than subsequently trying to counteract their effects; whereas they affirm the need to take effects on the environment into account at the earliest possible stage in all the technical planning and decision-making processes; whereas to that end, they provide for the implementation of procedures to evaluate such effects;

Whereas the disparities between the laws in force in the various Member States with regard to the assessment of the environmental effects of public and private projects may create unfavourable competitive conditions and thereby directly affect the functioning of the common market; whereas, therefore, it is necessary to approximate national laws in this field pursuant to Article 100 of the Treaty;

Whereas, in addition, it is necessary to achieve one of the Community's objectives in the sphere of the protection of the environment and the quality of life;

Whereas, since the Treaty has not provided the powers required for this end, recourse should be had to Article 235 of the Treaty;

Whereas general principles for the assessment of environmental effects should be introduced with a view to supplementing and coordinating development consent procedures governing public and private projects likely to have a major effect on the environment;

Whereas development consent for public and private projects which are likely to have significant effects on the environment should be granted only after prior assessment of the likely significant environmental effects of these projects has been carried out; whereas this assessment must be conducted on the basis of the appropriate information supplied by the developer, which may be supplemented by the authorities and by the people who may be concerned by the project in question;

Whereas the principles of the assessment of environmental effects should be harmonized, in particular with reference to the projects which should be subject to assessment, the main obligations of the developers and the content of the assessment;

(¹) OJ No C 169, 9.7.1980, p. 14.

(²) OJ No C 66, 15.3.1982, p. 89.

(³) OJ No C 185, 27.7.1981, p. 8.

(⁴) OJ No C 112, 20.12.1973, p. 1.

(⁵) OJ No C 139, 13.6.1977, p. 1.

(⁶) OJ No C 46, 17.2.1983, p. 1.

▼B

Whereas projects belonging to certain types have significant effects on the environment and these projects must as a rule be subject to systematic assessment;

Whereas projects of other types may not have significant effects on the environment in every case and whereas these projects should be assessed where the Member States consider that their characteristics so require;

Whereas, for projects which are subject to assessment, a certain minimal amount of information must be supplied, concerning the project and its effects;

Whereas the effects of a project on the environment must be assessed in order to take account of concerns to protect human health, to contribute by means of a better environment to the quality of life, to ensure maintenance of the diversity of species and to maintain the reproductive capacity of the ecosystem as a basic resource for life;

Whereas, however, this Directive should not be applied to projects the details of which are adopted by a specific act of national legislation, since the objectives of this Directive, including that of supplying information, are achieved through the legislative process;

Whereas, furthermore, it may be appropriate in exceptional cases to exempt a specific project from the assessment procedures laid down by this Directive, subject to appropriate information being supplied to the Commission,

HAS ADOPTED THIS DIRECTIVE:

Article 1

1. This Directive shall apply to the assessment of the environmental effects of those public and private projects which are likely to have significant effects on the environment.

2. For the purposes of this Directive:

‘project’ means:

- the execution of construction works or of other installations or schemes,
- other interventions in the natural surroundings and landscape including those involving the extraction of mineral resources;

‘developer’ means:

the applicant for authorization for a private project or the public authority which initiates a project;

‘development consent’ means:

the decision of the competent authority or authorities which entitles the developer to proceed with the project;

▼M2

‘public’ means:

one or more natural or legal persons and, in accordance with national legislation or practice, their associations, organisations or groups;

‘public concerned’ means:

the public affected or likely to be affected by, or having an interest in, the environmental decision-making procedures referred to in Article 2 (2); for the purposes of this definition, non-governmental organisations promoting environmental protection and meeting any requirements under national law shall be deemed to have an interest.

▼B

3. The competent authority or authorities shall be that or those which the Member States designate as responsible for performing the duties arising from this Directive.

▼M2

4. Member States may decide, on a case-by-case basis if so provided under national law, not to apply this Directive to projects serving national defence purposes, if they deem that such application would have an adverse effect on these purposes.

▼B

5. This Directive shall not apply to projects the details of which are adopted by a specific act of national legislation, since the objectives of this Directive, including that of supplying information, are achieved through the legislative process.

*Article 2***▼M1**

1. Member States shall adopt all measures necessary to ensure that, before consent is given, projects likely to have significant effects on the environment by virtue, *inter alia*, of their nature, size or location are made subject to a requirement for development consent and an assessment with regard to their effects. These projects are defined in Article 4.

▼B

2. The environmental impact assessment may be integrated into the existing procedures for consent to projects in the Member States, or, failing this, into other procedures or into procedures to be established to comply with the aims of this Directive.

▼M1

2a. Member States may provide for a single procedure in order to fulfil the requirements of this Directive and the requirements of Council Directive 96/61/EC of 24 September 1996 on integrated pollution prevention and control (¹).

3. Without prejudice to Article 7, Member States may, in exceptional cases, exempt a specific project in whole or in part from the provisions laid down in this Directive.

▼B

In this event, the Member States shall:

▼M2

(a) consider whether another form of assessment would be appropriate;

(b) make available to the public concerned the information obtained under other forms of assessment referred to in point (a), the information relating to the exemption decision and the reasons for granting it;

▼B

(c) inform the Commission, prior to granting consent, of the reasons justifying the exemption granted, and provide it with the information made available, ►M1 where applicable ◀, to their own nationals.

The Commission shall immediately forward the documents received to the other Member States.

The Commission shall report annually to the Council on the application of this paragraph.

(¹) OJ No L 257, 10.10.1996, p. 26.

▼M1*Article 3*

The environmental impact assessment shall identify, describe and assess in an appropriate manner, in the light of each individual case and in accordance with Articles 4 to 11, the direct and indirect effects of a project on the following factors:

- human beings, fauna and flora;
- soil, water, air, climate and the landscape;
- material assets and the cultural heritage;
- the interaction between the factors mentioned in the first, second and third indents.

Article 4

1. Subject to Article 2 (3), projects listed in Annex I shall be made subject to an assessment in accordance with Articles 5 to 10.

2. Subject to Article 2 (3), for projects listed in Annex II, the Member States shall determine through:

- (a) a case-by-case examination,
- or
- (b) thresholds or criteria set by the Member State

whether the project shall be made subject to an assessment in accordance with Articles 5 to 10.

Member States may decide to apply both procedures referred to in (a) and (b).

3. When a case-by-case examination is carried out or thresholds or criteria are set for the purpose of paragraph 2, the relevant selection criteria set out in Annex III shall be taken into account.

4. Member States shall ensure that the determination made by the competent authorities under paragraph 2 is made available to the public.

Article 5

1. In the case of projects which, pursuant to Article 4, must be subjected to an environmental impact assessment in accordance with Articles 5 to 10, Member States shall adopt the necessary measures to ensure that the developer supplies in an appropriate form the information specified in Annex IV inasmuch as:

- (a) the Member States consider that the information is relevant to a given stage of the consent procedure and to the specific characteristics of a particular project or type of project and of the environmental features likely to be affected;
- (b) the Member States consider that a developer may reasonably be required to compile this information having regard *inter alia* to current knowledge and methods of assessment.

2. Member States shall take the necessary measures to ensure that, if the developer so requests before submitting an application for development consent, the competent authority shall give an opinion on the information to be supplied by the developer in accordance with paragraph 1. The competent authority shall consult the developer and authorities referred to in Article 6 (1) before it gives its opinion. The fact that the authority has given an opinion under this paragraph shall not preclude it from subsequently requiring the developer to submit further information.

Member States may require the competent authorities to give such an opinion, irrespective of whether the developer so requests.

▼M1

3. The information to be provided by the developer in accordance with paragraph 1 shall include at least:
 - a description of the project comprising information on the site, design and size of the project,
 - a description of the measures envisaged in order to avoid, reduce and, if possible, remedy significant adverse effects,
 - the data required to identify and assess the main effects which the project is likely to have on the environment,
 - an outline of the main alternatives studied by the developer and an indication of the main reasons for his choice, taking into account the environmental effects,
 - a non-technical summary of the information mentioned in the previous indents.
4. Member States shall, if necessary, ensure that any authorities holding relevant information, with particular reference to Article 3, shall make this information available to the developer.

▼B*Article 6***▼M1**

1. Member States shall take the measures necessary to ensure that the authorities likely to be concerned by the project by reason of their specific environmental responsibilities are given an opportunity to express their opinion on the information supplied by the developer and on the request for development consent. To this end, Member States shall designate the authorities to be consulted, either in general terms or on a case-by-case basis. The information gathered pursuant to Article 5 shall be forwarded to those authorities. Detailed arrangements for consultation shall be laid down by the Member States.

▼M2

2. The public shall be informed, whether by public notices or other appropriate means such as electronic media where available, of the following matters early in the environmental decision-making procedures referred to in Article 2(2) and, at the latest, as soon as information can reasonably be provided:
 - (a) the request for development consent;
 - (b) the fact that the project is subject to an environmental impact assessment procedure and, where relevant, the fact that Article 7 applies;
 - (c) details of the competent authorities responsible for taking the decision, those from which relevant information can be obtained, those to which comments or questions can be submitted, and details of the time schedule for transmitting comments or questions;
 - (d) the nature of possible decisions or, where there is one, the draft decision;
 - (e) an indication of the availability of the information gathered pursuant to Article 5;
 - (f) an indication of the times and places where and means by which the relevant information will be made available;
 - (g) details of the arrangements for public participation made pursuant to paragraph 5 of this Article.
3. Member States shall ensure that, within reasonable time-frames, the following is made available to the public concerned:
 - (a) any information gathered pursuant to Article 5;

▼M2

- (b) in accordance with national legislation, the main reports and advice issued to the competent authority or authorities at the time when the public concerned is informed in accordance with paragraph 2 of this Article;
- (c) in accordance with the provisions of Directive 2003/4/EC of the European Parliament and of the Council of 28 January 2003 on public access to environmental information (⁽¹⁾), information other than that referred to in paragraph 2 of this Article which is relevant for the decision in accordance with Article 8 and which only becomes available after the time the public concerned was informed in accordance with paragraph 2 of this Article.

4. The public concerned shall be given early and effective opportunities to participate in the environmental decision-making procedures referred to in Article 2(2) and shall, for that purpose, be entitled to express comments and opinions when all options are open to the competent authority or authorities before the decision on the request for development consent is taken.

5. The detailed arrangements for informing the public (for example by bill posting within a certain radius or publication in local newspapers) and for consulting the public concerned (for example by written submissions or by way of a public inquiry) shall be determined by the Member States.

6. Reasonable time-frames for the different phases shall be provided, allowing sufficient time for informing the public and for the public concerned to prepare and participate effectively in environmental decision-making subject to the provisions of this Article.

▼M1*Article 7***▼M2**

1. Where a Member State is aware that a project is likely to have significant effects on the environment in another Member State or where a Member State likely to be significantly affected so requests, the Member State in whose territory the project is intended to be carried out shall send to the affected Member State as soon as possible and no later than when informing its own public, *inter alia*:

- (a) a description of the project, together with any available information on its possible transboundary impact;
- (b) information on the nature of the decision which may be taken,

and shall give the other Member State a reasonable time in which to indicate whether it wishes to participate in the environmental decision-making procedures referred to in Article 2(2), and may include the information referred to in paragraph 2 of this Article.

2. If a Member State which receives information pursuant to paragraph 1 indicates that it intends to participate in the environmental decision-making procedures referred to in Article 2(2), the Member State in whose territory the project is intended to be carried out shall, if it has not already done so, send to the affected Member State the information required to be given pursuant to Article 6(2) and made available pursuant to Article 6(3)(a) and (b).

▼M1

3. The Member States concerned, each insofar as it is concerned, shall also:

- (a) arrange for the information referred to in paragraphs 1 and 2 to be made available, within a reasonable time, to the authorities referred to in Article 6 (1) and the public concerned in the territory of the Member State likely to be significantly affected; and

⁽¹⁾ OJ L 41, 14.2.2003, p. 26.

▼M1

- (b) ensure that those authorities and the public concerned are given an opportunity, before development consent for the project is granted, to forward their opinion within a reasonable time on the information supplied to the competent authority in the Member State in whose territory the project is intended to be carried out.

4. The Member States concerned shall enter into consultations regarding, *inter alia*, the potential transboundary effects of the project and the measures envisaged to reduce or eliminate such effects and shall agree on a reasonable time frame for the duration of the consultation period.

▼M2

5. The detailed arrangements for implementing this Article may be determined by the Member States concerned and shall be such as to enable the public concerned in the territory of the affected Member State to participate effectively in the environmental decision-making procedures referred to in Article 2(2) for the project.

▼M1*Article 8*

The results of consultations and the information gathered pursuant to Articles 5, 6 and 7 must be taken into consideration in the development consent procedure.

*Article 9***▼M2**

1. When a decision to grant or refuse development consent has been taken, the competent authority or authorities shall inform the public thereof in accordance with the appropriate procedures and shall make available to the public the following information:

- the content of the decision and any conditions attached thereto,
- having examined the concerns and opinions expressed by the public concerned, the main reasons and considerations on which the decision is based, including information about the public participation process,
- a description, where necessary, of the main measures to avoid, reduce and, if possible, offset the major adverse effects.

2. The competent authority or authorities shall inform any Member State which has been consulted pursuant to Article 7, forwarding to it the information referred to in paragraph 1 of this Article.

The consulted Member States shall ensure that that information is made available in an appropriate manner to the public concerned in their own territory.

▼M1*Article 10*

The provisions of this Directive shall not affect the obligation on the competent authorities to respect the limitations imposed by national regulations and administrative provisions and accepted legal practices with regard to commercial and industrial confidentiality, including intellectual property, and the safeguarding of the public interest.

Where Article 7 applies, the transmission of information to another Member State and the receipt of information by another Member State shall be subject to the limitations in force in the Member State in which the project is proposed.

▼M2*Article 10a*

Member States shall ensure that, in accordance with the relevant national legal system, members of the public concerned:

- (a) having a sufficient interest, or alternatively,
- (b) maintaining the impairment of a right, where administrative procedural law of a Member State requires this as a precondition,

have access to a review procedure before a court of law or another independent and impartial body established by law to challenge the substantive or procedural legality of decisions, acts or omissions subject to the public participation provisions of this Directive.

Member States shall determine at what stage the decisions, acts or omissions may be challenged.

What constitutes a sufficient interest and impairment of a right shall be determined by the Member States, consistently with the objective of giving the public concerned wide access to justice. To this end, the interest of any non-governmental organisation meeting the requirements referred to in Article 1(2), shall be deemed sufficient for the purpose of subparagraph (a) of this Article. Such organisations shall also be deemed to have rights capable of being impaired for the purpose of subparagraph (b) of this Article.

The provisions of this Article shall not exclude the possibility of a preliminary review procedure before an administrative authority and shall not affect the requirement of exhaustion of administrative review procedures prior to recourse to judicial review procedures, where such a requirement exists under national law.

Any such procedure shall be fair, equitable, timely and not prohibitively expensive.

In order to further the effectiveness of the provisions of this article, Member States shall ensure that practical information is made available to the public on access to administrative and judicial review procedures.

▼B*Article 11*

1. The Member States and the Commission shall exchange information on the experience gained in applying this Directive.

▼M1

2. In particular, Member States shall inform the Commission of any criteria and/or thresholds adopted for the selection of the projects in question, in accordance with Article 4 (2).

▼B

3. Five years after notification of this Directive, the Commission shall send the European Parliament and the Council a report on its application and effectiveness. The report shall be based on the aforementioned exchange of information.
4. On the basis of this exchange of information, the Commission shall submit to the Council additional proposals, should this be necessary, with a view to this Directive's being applied in a sufficiently coordinated manner.

Article 12

1. Member States shall take the measures necessary to comply with this Directive within three years of its notification ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ This Directive was notified to the Member States on 3 July 1985.

▼B

2. Member States shall communicate to the Commission the texts of the provisions of national law which they adopt in the field covered by this Directive.

▼M1

▼B

Article 14

This Directive is addressed to the Member States.

▼M1*ANNEX I***PROJECTS SUBJECT TO ARTICLE 4 (1)**

1. Crude-oil refineries (excluding undertakings manufacturing only lubricants from crude oil) and installations for the gasification and liquefaction of 500 tonnes or more of coal or bituminous shale per day.
2. — Thermal power stations and other combustion installations with a heat output of 300 megawatts or more, and
 - nuclear power stations and other nuclear reactors including the dismantling or decommissioning of such power stations or reactors (*) (except research installations for the production and conversion of fissionable and fertile materials, whose maximum power does not exceed 1 kilowatt continuous thermal load).
3. (a) Installations for the reprocessing of irradiated nuclear fuel.
 - (b) Installations designed:
 - for the production or enrichment of nuclear fuel,
 - for the processing of irradiated nuclear fuel or high-level radioactive waste,
 - for the final disposal of irradiated nuclear fuel,
 - solely for the final disposal of radioactive waste,
 - solely for the storage (planned for more than 10 years) of irradiated nuclear fuels or radioactive waste in a different site than the production site.
4. — Integrated works for the initial smelting of cast-iron and steel;
 - Installations for the production of non-ferrous crude metals from ore, concentrates or secondary raw materials by metallurgical, chemical or electrolytic processes.
5. Installations for the extraction of asbestos and for the processing and transformation of asbestos and products containing asbestos: for asbestos-cement products, with an annual production of more than 20 000 tonnes of finished products, for friction material, with an annual production of more than 50 tonnes of finished products, and for other uses of asbestos, utilization of more than 200 tonnes per year.
6. Integrated chemical installations, i.e. those installations for the manufacture on an industrial scale of substances using chemical conversion processes, in which several units are juxtaposed and are functionally linked to one another and which are:
 - (i) for the production of basic organic chemicals;
 - (ii) for the production of basic inorganic chemicals;
 - (iii) for the production of phosphorous-, nitrogen- or potassium-based fertilizers (simple or compound fertilizers);
 - (iv) for the production of basic plant health products and of biocides;
 - (v) for the production of basic pharmaceutical products using a chemical or biological process;
 - (vi) for the production of explosives.
7. (a) Construction of lines for long-distance railway traffic and of airports ⁽¹⁾ with a basic runway length of 2 100 m or more;
 - (b) Construction of motorways and express roads ⁽²⁾;

(*) Nuclear power stations and other nuclear reactors cease to be such an installation when all nuclear fuel and other radioactively contaminated elements have been removed permanently from the installation site.

(¹) For the purposes of this Directive, 'airport' means airports which comply with the definition in the 1944 Chicago Convention setting up the International Civil Aviation Organization (Annex 14).

(²) For the purposes of the Directive, 'express road' means a road which complies with the definition in the European Agreement on Main International Traffic Arteries of 15 November 1975.

▼M1

- (c) Construction of a new road of four or more lanes, or realignment and/or widening of an existing road of two lanes or less so as to provide four or more lanes, where such new road, or realigned and/or widened section of road would be 10 km or more in a continuous length.
- 8. (a) Inland waterways and ports for inland-waterway traffic which permit the passage of vessels of over 1 350 tonnes;
- (b) Trading ports, piers for loading and unloading connected to land and outside ports (excluding ferry piers) which can take vessels of over 1 350 tonnes.
- 9. Waste disposal installations for the incineration, chemical treatment as defined in Annex IIA to Directive 75/442/EEC (⁽¹⁾) under heading D9, or landfill of hazardous waste (i.e. waste to which Directive 91/689/EEC (⁽²⁾) applies).
- 10. Waste disposal installations for the incineration or chemical treatment as defined in Annex IIA to Directive 75/442/EEC under heading D9 of non-hazardous waste with a capacity exceeding 100 tonnes per day.
- 11. Groundwater abstraction or artificial groundwater recharge schemes where the annual volume of water abstracted or recharged is equivalent to or exceeds 10 million cubic metres.
- 12. (a) Works for the transfer of water resources between river basins where this transfer aims at preventing possible shortages of water and where the amount of water transferred exceeds 100 million cubic metres/year;
- (b) In all other cases, works for the transfer of water resources between river basins where the multi-annual average flow of the basin of abstraction exceeds 2 000 million cubic metres/year and where the amount of water transferred exceeds 5 % of this flow.

In both cases transfers of piped drinking water are excluded.

- 13. Waste water treatment plants with a capacity exceeding 150 000 population equivalent as defined in Article 2 point (6) of Directive 91/271/EEC (⁽³⁾).
- 14. Extraction of petroleum and natural gas for commercial purposes where the amount extracted exceeds 500 tonnes/day in the case of petroleum and 500 000 m³/day in the case of gas.
- 15. Dams and other installations designed for the holding back or permanent storage of water, where a new or additional amount of water held back or stored exceeds 10 million cubic metres.

▼M3

- 16. Pipelines with a diameter of more than 800 mm and a length of more than 40 km:
 - for the transport of gas, oil, chemicals, and,
 - for the transport of carbon dioxide (CO₂) streams for the purposes of geological storage, including associated booster stations.

▼M1

- 17. Installations for the intensive rearing of poultry or pigs with more than:
 - (a) 85 000 places for broilers, 60 000 places for hens;
 - (b) 3 000 places for production pigs (over 30 kg); or
 - (c) 900 places for sows.
- 18. Industrial plants for the
 - (a) production of pulp from timber or similar fibrous materials;
 - (b) production of paper and board with a production capacity exceeding 200 tonnes per day.
- 19. Quarries and open-cast mining where the surface of the site exceeds 25 hectares, or peat extraction, where the surface of the site exceeds 150 hectares.

⁽¹⁾ OJ No L 194, 25.7.1975, p. 39. Directive as last amended by Commission Decision 94/3/EC (OJ No L 5, 7.1.1994, p. 15).

⁽²⁾ OJ No L 377, 31.12.1991, p. 20. Directive as last amended by Directive 94/31/EC (OJ No L 168, 2.7.1994, p. 28).

⁽³⁾ OJ No L 135, 30.5.1991, p. 40. Directive as last amended by the 1994 Act of Accession.

▼M1

20. Construction of overhead electrical power lines with a voltage of 220 kV or more and a length of more than 15 km.
21. Installations for storage of petroleum, petrochemical, or chemical products with a capacity of 200 000 tonnes or more.

▼M2

22. Any change to or extension of projects listed in this Annex where such a change or extension in itself meets the thresholds, if any, set out in this Annex.

▼M3

23. Storage sites pursuant to Directive 2009/31/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the geological storage of carbon dioxide⁽¹⁾.
24. Installations for the capture of CO₂ streams for the purposes of geological storage pursuant to Directive 2009/31/EC from installations covered by this Annex, or where the total yearly capture of CO₂ is 1,5 megatonnes or more.

⁽¹⁾ OJ L 140, 5.6.2009, p. 114.

▼M1*ANNEX II***PROJECTS SUBJECT TO ARTICLE 4 (2)****1. Agriculture, silviculture and aquaculture**

- (a) Projects for the restructuring of rural land holdings;
- (b) Projects for the use of uncultivated land or semi-natural areas for intensive agricultural purposes;
- (c) Water management projects for agriculture, including irrigation and land drainage projects;
- (d) Initial afforestation and deforestation for the purposes of conversion to another type of land use;
- (e) Intensive livestock installations (projects not included in Annex I);
- (f) Intensive fish farming;
- (g) Reclamation of land from the sea.

2. Extractive industry

- (a) Quarries, open-cast mining and peat extraction (projects not included in Annex I);
- (b) Underground mining;
- (c) Extraction of minerals by marine or fluvial dredging;
- (d) Deep drillings, in particular:
 - geothermal drilling,
 - drilling for the storage of nuclear waste material,
 - drilling for water supplies,
 with the exception of drillings for investigating the stability of the soil;
- (e) Surface industrial installations for the extraction of coal, petroleum, natural gas and ores, as well as bituminous shale.

3. Energy industry

- (a) Industrial installations for the production of electricity, steam and hot water (projects not included in Annex I);
- (b) Industrial installations for carrying gas, steam and hot water; transmission of electrical energy by overhead cables (projects not included in Annex I);
- (c) Surface storage of natural gas;
- (d) Underground storage of combustible gases;
- (e) Surface storage of fossil fuels;
- (f) Industrial briquetting of coal and lignite;
- (g) Installations for the processing and storage of radioactive waste (unless included in Annex I);
- (h) Installations for hydroelectric energy production;
- (i) Installations for the harnessing of wind power for energy production (wind farms);

▼M3

- (j) Installations for the capture of CO₂ streams for the purposes of geological storage pursuant to Directive 2009/31/EC from installations not covered by Annex I to this Directive.

▼M1**4. Production and processing of metals**

- (a) Installations for the production of pig iron or steel (primary or secondary fusion) including continuous casting;

▼M1

- (b) Installations for the processing of ferrous metals:
 - (i) hot-rolling mills;
 - (ii) smitheries with hammers;
 - (iii) application of protective fused metal coats;
- (c) Ferrous metal foundries;
- (d) Installations for the smelting, including the alloyage, of non-ferrous metals, excluding precious metals, including recovered products (refining, foundry casting, etc.);
- (e) Installations for surface treatment of metals and plastic materials using an electrolytic or chemical process;
- (f) Manufacture and assembly of motor vehicles and manufacture of motor-vehicle engines;
- (g) Shipyards;
- (h) Installations for the construction and repair of aircraft;
 - (i) Manufacture of railway equipment;
 - (j) Swaging by explosives;
- (k) Installations for the roasting and sintering of metallic ores.

5. Mineral industry

- (a) Coke ovens (dry coal distillation);
- (b) Installations for the manufacture of cement;
- (c) Installations for the production of asbestos and the manufacture of asbestos-products (projects not included in Annex I);
- (d) Installations for the manufacture of glass including glass fibre;
- (e) Installations for smelting mineral substances including the production of mineral fibres;
- (f) Manufacture of ceramic products by burning, in particular roofing tiles, bricks, refractory bricks, tiles, stoneware or porcelain.

6. Chemical industry (Projects not included in Annex I)

- (a) Treatment of intermediate products and production of chemicals;
- (b) Production of pesticides and pharmaceutical products, paint and varnishes, elastomers and peroxides;
- (c) Storage facilities for petroleum, petrochemical and chemical products.

7. Food industry

- (a) Manufacture of vegetable and animal oils and fats;
- (b) Packing and canning of animal and vegetable products;
- (c) Manufacture of dairy products;
- (d) Brewing and malting;
- (e) Confectionery and syrup manufacture;
- (f) Installations for the slaughter of animals;
- (g) Industrial starch manufacturing installations;
- (h) Fish-meal and fish-oil factories;
- (i) Sugar factories.

8. Textile, leather, wood and paper industries

- (a) Industrial plants for the production of paper and board (projects not included in Annex I);
- (b) Plants for the pretreatment (operations such as washing, bleaching, mercerization) or dyeing of fibres or textiles;

▼M1

- (c) Plants for the tanning of hides and skins;
- (d) Cellulose-processing and production installations.

9. Rubber industry

Manufacture and treatment of elastomer-based products.

10. Infrastructure projects

- (a) Industrial estate development projects;
- (b) Urban development projects, including the construction of shopping centres and car parks;
- (c) Construction of railways and intermodal transshipment facilities, and of intermodal terminals (projects not included in Annex I);
- (d) Construction of airfields (projects not included in Annex I);
- (e) Construction of roads, harbours and port installations, including fishing harbours (projects not included in Annex I);
- (f) Inland-waterway construction not included in Annex I, canalization and flood-relief works;
- (g) Dams and other installations designed to hold water or store it on a long-term basis (projects not included in Annex I);
- (h) Tramways, elevated and underground railways, suspended lines or similar lines of a particular type, used exclusively or mainly for passenger transport;

▼M3

- (i) Oil and gas pipeline installations and pipelines for the transport of CO₂ streams for the purposes of geological storage (projects not included in Annex I);

▼M1

- (j) Installations of long-distance aqueducts;
- (k) Coastal work to combat erosion and maritime works capable of altering the coast through the construction, for example, of dykes, moles, jetties and other sea defence works, excluding the maintenance and reconstruction of such works;
- (l) Groundwater abstraction and artificial groundwater recharge schemes not included in Annex I;
- (m) Works for the transfer of water resources between river basins not included in Annex I.

11. Other projects

- (a) Permanent racing and test tracks for motorized vehicles;
- (b) Installations for the disposal of waste (projects not included in Annex I);
- (c) Waste-water treatment plants (projects not included in Annex I);
- (d) Sludge-deposition sites;
- (e) Storage of scrap iron, including scrap vehicles;
- (f) Test benches for engines, turbines or reactors;
- (g) Installations for the manufacture of artificial mineral fibres;
- (h) Installations for the recovery or destruction of explosive substances;
- (i) Knackers' yards.

12. Tourism and leisure

- (a) Ski-runs, ski-lifts and cable-cars and associated developments;
- (b) Marinas;
- (c) Holiday villages and hotel complexes outside urban areas and associated developments;

▼M1

- (d) Permanent camp sites and caravan sites;
 - (e) Theme parks.
13. — Any change or extension of projects listed in Annex I or Annex II, already authorized, executed or in the process of being executed, which may have significant adverse effects on the environment
►M2 (change or extension not included in Annex I) ◀;
- Projects in Annex I, undertaken exclusively or mainly for the development and testing of new methods or products and not used for more than two years.

▼M1*ANNEX III***SELECTION CRITERIA REFERRED TO IN ARTICLE 4 (3)****1. Characteristics of projects**

The characteristics of projects must be considered having regard, in particular, to:

- the size of the project,
- the cumulation with other projects,
- the use of natural resources,
- the production of waste,
- pollution and nuisances,
- the risk of accidents, having regard in particular to substances or technologies used.

2. Location of projects

The environmental sensitivity of geographical areas likely to be affected by projects must be considered, having regard, in particular, to:

- the existing land use,
- the relative abundance, quality and regenerative capacity of natural resources in the area,
- the absorption capacity of the natural environment, paying particular attention to the following areas:
 - (a) wetlands;
 - (b) coastal zones;
 - (c) mountain and forest areas;
 - (d) nature reserves and parks;
 - (e) areas classified or protected under Member States' legislation; special protection areas designated by Member States pursuant to Directive 79/409/EEC and 92/43/EEC;
 - (f) areas in which the environmental quality standards laid down in Community legislation have already been exceeded;
 - (g) densely populated areas;
 - (h) landscapes of historical, cultural or archaeological significance.

3. Characteristics of the potential impact

The potential significant effects of projects must be considered in relation to criteria set out under 1 and 2 above, and having regard in particular to:

- the extent of the impact (geographical area and size of the affected population),
- the transfrontier nature of the impact,
- the magnitude and complexity of the impact,
- the probability of the impact,
- the duration, frequency and reversibility of the impact.

▼M1*ANNEX IV***INFORMATION REFERRED TO IN ARTICLE 5 (1)**

1. Description of the project, including in particular:
 - a description of the physical characteristics of the whole project and the land-use requirements during the construction and operational phases,
 - a description of the main characteristics of the production processes, for instance, nature and quantity of the materials used,
 - an estimate, by type and quantity, of expected residues and emissions (water, air and soil pollution, noise, vibration, light, heat, radiation, etc.) resulting from the operation of the proposed project.
2. An outline of the main alternatives studied by the developer and an indication of the main reasons for this choice, taking into account the environmental effects.
3. A description of the aspects of the environment likely to be significantly affected by the proposed project, including, in particular, population, fauna, flora, soil, water, air, climatic factors, material assets, including the architectural and archaeological heritage, landscape and the inter-relationship between the above factors.
4. A description (⁽¹⁾) of the likely significant effects of the proposed project on the environment resulting from:
 - the existence of the project,
 - the use of natural resources,
 - the emission of pollutants, the creation of nuisances and the elimination of waste,
 and the description by the developer of the forecasting methods used to assess the effects on the environment.
5. A description of the measures envisaged to prevent, reduce and where possible offset any significant adverse effects on the environment.
6. A non-technical summary of the information provided under the above headings.
7. An indication of any difficulties (technical deficiencies or lack of know-how) encountered by the developer in compiling the required information.

⁽¹⁾ This description should cover the direct effects and any indirect, secondary, cumulative, short, medium and long-term, permanent and temporary, positive and negative effects of the project.

Bijlage 2 Richtlijn Strategic Environmental Assessment (SEA)

**DIRECTIVE 2001/42/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL
of 27 June 2001
on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment**

THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL OF THE
EUROPEAN UNION,

Having regard to the Treaty establishing the European
Community, and in particular Article 175(1) thereof,

Having regard to the proposal from the Commission (1),

Having regard to the opinion of the Economic and Social
Committee (2),

Having regard to the opinion of the Committee of the
Regions (3),

Acting in accordance with the procedure laid down in Article
251 of the Treaty (4), in the light of the joint text approved by
the Conciliation Committee on 21 March 2001,

Whereas:

- (1) Article 174 of the Treaty provides that Community policy on the environment is to contribute to, *inter alia*, the preservation, protection and improvement of the quality of the environment, the protection of human health and the prudent and rational utilisation of natural resources and that it is to be based on the precautionary principle. Article 6 of the Treaty provides that environmental protection requirements are to be integrated into the definition of Community policies and activities, in particular with a view to promoting sustainable development.
- (2) The Fifth Environment Action Programme: Towards sustainability — A European Community programme of policy and action in relation to the environment and sustainable development (5), supplemented by Council Decision No 2179/98/EC (6) on its review, affirms the importance of assessing the likely environmental effects of plans and programmes.
- (3) The Convention on Biological Diversity requires Parties to integrate as far as possible and as appropriate the conservation and sustainable use of biological diversity into relevant sectoral or cross-sectoral plans and programmes.

(1) OJ C 129, 25.4.1997, p. 14 and
OJ C 83, 25.3.1999, p. 13.

(2) OJ C 287, 22.9.1997, p. 101.

(3) OJ C 64, 27.2.1998, p. 63 and
OJ C 374, 23.12.1999, p. 9.

(4) Opinion of the European Parliament of 20 October 1998 (OJ C 341, 9.11.1998, p. 18), confirmed on 16 September 1999 (OJ C 54, 25.2.2000, p. 76), Council Common Position of 30 March 2000 (OJ C 137, 16.5.2000, p. 11) and Decision of the European Parliament of 6 September 2000 (OJ C 135, 7.5.2001, p. 155). Decision of the European Parliament of 31 May 2001 and Decision of the Council of 5 June 2001.

(5) OJ C 138, 17.5.1993, p. 5.

(6) OJ L 275, 10.10.1998, p. 1.

(4) Environmental assessment is an important tool for integrating environmental considerations into the preparation and adoption of certain plans and programmes which are likely to have significant effects on the environment in the Member States, because it ensures that such effects of implementing plans and programmes are taken into account during their preparation and before their adoption.

(5) The adoption of environmental assessment procedures at the planning and programming level should benefit undertakings by providing a more consistent framework in which to operate by the inclusion of the relevant environmental information into decision making. The inclusion of a wider set of factors in decision making should contribute to more sustainable and effective solutions.

(6) The different environmental assessment systems operating within Member States should contain a set of common procedural requirements necessary to contribute to a high level of protection of the environment.

(7) The United Nations/Economic Commission for Europe Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context of 25 February 1991, which applies to both Member States and other States, encourages the parties to the Convention to apply its principles to plans and programmes as well; at the second meeting of the Parties to the Convention in Sofia on 26 and 27 February 2001, it was decided to prepare a legally binding protocol on strategic environmental assessment which would supplement the existing provisions on environmental impact assessment in a transboundary context, with a view to its possible adoption on the occasion of the 5th Ministerial Conference 'Environment for Europe' at an extraordinary meeting of the Parties to the Convention, scheduled for May 2003 in Kiev, Ukraine. The systems operating within the Community for environmental assessment of plans and programmes should ensure that there are adequate transboundary consultations where the implementation of a plan or programme being prepared in one Member State is likely to have significant effects on the environment of another Member State. The information on plans and programmes having significant effects on the environment of other States should be forwarded on a reciprocal and equivalent basis within an appropriate legal framework between Member States and these other States.

- (8) Action is therefore required at Community level to lay down a minimum environmental assessment framework, which would set out the broad principles of the environmental assessment system and leave the details to the Member States, having regard to the principle of subsidiarity. Action by the Community should not go beyond what is necessary to achieve the objectives set out in the Treaty.
- (9) This Directive is of a procedural nature, and its requirements should either be integrated into existing procedures in Member States or incorporated in specifically established procedures. With a view to avoiding duplication of the assessment, Member States should take account, where appropriate, of the fact that assessments will be carried out at different levels of a hierarchy of plans and programmes.
- (10) All plans and programmes which are prepared for a number of sectors and which set a framework for future development consent of projects listed in Annexes I and II to Council Directive 85/337/EEC of 27 June 1985 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment (⁽¹⁾), and all plans and programmes which have been determined to require assessment pursuant to Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild flora and fauna (⁽²⁾), are likely to have significant effects on the environment, and should as a rule be made subject to systematic environmental assessment. When they determine the use of small areas at local level or are minor modifications to the above plans or programmes, they should be assessed only where Member States determine that they are likely to have significant effects on the environment.
- (11) Other plans and programmes which set the framework for future development consent of projects may not have significant effects on the environment in all cases and should be assessed only where Member States determine that they are likely to have such effects.
- (12) When Member States make such determinations, they should take into account the relevant criteria set out in this Directive.
- (13) Some plans or programmes are not subject to this Directive because of their particular characteristics.
- (14) Where an assessment is required by this Directive, an environmental report should be prepared containing relevant information as set out in this Directive, identifying, describing and evaluating the likely significant environmental effects of implementing the plan or programme, and reasonable alternatives taking into account the objectives and the geographical scope of the plan or programme; Member States should communicate to the Commission any measures they take concerning the quality of environmental reports.
- (15) In order to contribute to more transparent decision making and with the aim of ensuring that the information supplied for the assessment is comprehensive and reliable, it is necessary to provide that authorities with relevant environmental responsibilities and the public are to be consulted during the assessment of plans and programmes, and that appropriate time frames are set, allowing sufficient time for consultations, including the expression of opinion.
- (16) Where the implementation of a plan or programme prepared in one Member State is likely to have a significant effect on the environment of other Member States, provision should be made for the Member States concerned to enter into consultations and for the relevant authorities and the public to be informed and enabled to express their opinion.
- (17) The environmental report and the opinions expressed by the relevant authorities and the public, as well as the results of any transboundary consultation, should be taken into account during the preparation of the plan or programme and before its adoption or submission to the legislative procedure.
- (18) Member States should ensure that, when a plan or programme is adopted, the relevant authorities and the public are informed and relevant information is made available to them.
- (19) Where the obligation to carry out assessments of the effects on the environment arises simultaneously from this Directive and other Community legislation, such as Council Directive 79/409/EEC of 2 April 1979 on the conservation of wild birds (⁽³⁾), Directive 92/43/EEC, or Directive 2000/60/EC of the European Parliament and the Council of 23 October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy (⁽⁴⁾), in order to avoid duplication of the assessment, Member States may provide for coordinated or joint procedures fulfilling the requirements of the relevant Community legislation.
- (20) A first report on the application and effectiveness of this Directive should be carried out by the Commission five years after its entry into force, and at seven-year intervals thereafter. With a view to further integrating environmental protection requirements, and taking into account the experience acquired, the first report should, if appropriate, be accompanied by proposals for amendment of this Directive, in particular as regards the possibility of extending its scope to other areas/sectors and other types of plans and programmes,

⁽¹⁾ OJ L 175, 5.7.1985, p. 40. Directive as amended by Directive 97/11/EC (OJ L 73, 14.3.1997, p. 5).

⁽²⁾ OJ L 206, 22.7.1992, p. 7. Directive as last amended by Directive 97/62/EC (OJ L 305, 8.11.1997, p. 42).

⁽³⁾ OJ L 103, 25.4.1979, p. 1. Directive as last amended by Directive 97/49/EC (OJ L 223, 13.8.1997, p. 9).

⁽⁴⁾ OJ L 327, 22.12.2000, p. 1.

HAVE ADOPTED THIS DIRECTIVE:

Article 1

Objectives

The objective of this Directive is to provide for a high level of protection of the environment and to contribute to the integration of environmental considerations into the preparation and adoption of plans and programmes with a view to promoting sustainable development, by ensuring that, in accordance with this Directive, an environmental assessment is carried out of certain plans and programmes which are likely to have significant effects on the environment.

Article 2

Definitions

For the purposes of this Directive:

- (a) 'plans and programmes' shall mean plans and programmes, including those co-financed by the European Community, as well as any modifications to them:
 - which are subject to preparation and/or adoption by an authority at national, regional or local level or which are prepared by an authority for adoption, through a legislative procedure by Parliament or Government, and
 - which are required by legislative, regulatory or administrative provisions;
- (b) 'environmental assessment' shall mean the preparation of an environmental report, the carrying out of consultations, the taking into account of the environmental report and the results of the consultations in decision-making and the provision of information on the decision in accordance with Articles 4 to 9;
- (c) 'environmental report' shall mean the part of the plan or programme documentation containing the information required in Article 5 and Annex I;
- (d) 'The public' shall mean one or more natural or legal persons and, in accordance with national legislation or practice, their associations, organisations or groups.

Article 3

Scope

1. An environmental assessment, in accordance with Articles 4 to 9, shall be carried out for plans and programmes

referred to in paragraphs 2 to 4 which are likely to have significant environmental effects.

2. Subject to paragraph 3, an environmental assessment shall be carried out for all plans and programmes,
 - (a) which are prepared for agriculture, forestry, fisheries, energy, industry, transport, waste management, water management, telecommunications, tourism, town and country planning or land use and which set the framework for future development consent of projects listed in Annexes I and II to Directive 85/337/EEC, or
 - (b) which, in view of the likely effect on sites, have been determined to require an assessment pursuant to Article 6 or 7 of Directive 92/43/EEC.
3. Plans and programmes referred to in paragraph 2 which determine the use of small areas at local level and minor modifications to plans and programmes referred to in paragraph 2 shall require an environmental assessment only where the Member States determine that they are likely to have significant environmental effects.
4. Member States shall determine whether plans and programmes, other than those referred to in paragraph 2, which set the framework for future development consent of projects, are likely to have significant environmental effects.
5. Member States shall determine whether plans or programmes referred to in paragraphs 3 and 4 are likely to have significant environmental effects either through case-by-case examination or by specifying types of plans and programmes or by combining both approaches. For this purpose Member States shall in all cases take into account relevant criteria set out in Annex II, in order to ensure that plans and programmes with likely significant effects on the environment are covered by this Directive.
6. In the case-by-case examination and in specifying types of plans and programmes in accordance with paragraph 5, the authorities referred to in Article 6(3) shall be consulted.
7. Member States shall ensure that their conclusions pursuant to paragraph 5, including the reasons for not requiring an environmental assessment pursuant to Articles 4 to 9, are made available to the public.
8. The following plans and programmes are not subject to this Directive:
 - plans and programmes the sole purpose of which is to serve national defence or civil emergency,
 - financial or budget plans and programmes.
9. This Directive does not apply to plans and programmes co-financed under the current respective programming periods ⁽¹⁾ for Council Regulations (EC) No 1260/1999 ⁽²⁾ and (EC) No 1257/1999 ⁽³⁾.

⁽¹⁾ The 2000-2006 programming period for Council Regulation (EC) No 1260/1999 and the 2000-2006 and 2000-2007 programming periods for Council Regulation (EC) No 1257/1999.

⁽²⁾ Council Regulation (EC) No 1260/1999 of 21 June 1999 laying down general provisions on the Structural Funds (OJ L 161, 26.6.1999, p. 1).

⁽³⁾ Council Regulation (EC) No 1257/1999 of 17 May 1999 on support for rural development from the European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (EAGGF) and amending and repealing certain regulations (OJ L 160, 26.6.1999, p. 80).

Article 4**General obligations**

1. The environmental assessment referred to in Article 3 shall be carried out during the preparation of a plan or programme and before its adoption or submission to the legislative procedure.
2. The requirements of this Directive shall either be integrated into existing procedures in Member States for the adoption of plans and programmes or incorporated in procedures established to comply with this Directive.
3. Where plans and programmes form part of a hierarchy, Member States shall, with a view to avoiding duplication of the assessment, take into account the fact that the assessment will be carried out, in accordance with this Directive, at different levels of the hierarchy. For the purpose of, *inter alia*, avoiding duplication of assessment, Member States shall apply Article 5(2) and (3).

Article 5**Environmental report**

1. Where an environmental assessment is required under Article 3(1), an environmental report shall be prepared in which the likely significant effects on the environment of implementing the plan or programme, and reasonable alternatives taking into account the objectives and the geographical scope of the plan or programme, are identified, described and evaluated. The information to be given for this purpose is referred to in Annex I.
2. The environmental report prepared pursuant to paragraph 1 shall include the information that may reasonably be required taking into account current knowledge and methods of assessment, the contents and level of detail in the plan or programme, its stage in the decision-making process and the extent to which certain matters are more appropriately assessed at different levels in that process in order to avoid duplication of the assessment.
3. Relevant information available on environmental effects of the plans and programmes and obtained at other levels of decision-making or through other Community legislation may be used for providing the information referred to in Annex I.
4. The authorities referred to in Article 6(3) shall be consulted when deciding on the scope and level of detail of the information which must be included in the environmental report.

Article 6**Consultations**

1. The draft plan or programme and the environmental report prepared in accordance with Article 5 shall be made

available to the authorities referred to in paragraph 3 of this Article and the public.

2. The authorities referred to in paragraph 3 and the public referred to in paragraph 4 shall be given an early and effective opportunity within appropriate time frames to express their opinion on the draft plan or programme and the accompanying environmental report before the adoption of the plan or programme or its submission to the legislative procedure.
3. Member States shall designate the authorities to be consulted which, by reason of their specific environmental responsibilities, are likely to be concerned by the environmental effects of implementing plans and programmes.
4. Member States shall identify the public for the purposes of paragraph 2, including the public affected or likely to be affected by, or having an interest in, the decision-making subject to this Directive, including relevant non-governmental organisations, such as those promoting environmental protection and other organisations concerned.
5. The detailed arrangements for the information and consultation of the authorities and the public shall be determined by the Member States.

Article 7**Transboundary consultations**

1. Where a Member State considers that the implementation of a plan or programme being prepared in relation to its territory is likely to have significant effects on the environment in another Member State, or where a Member State likely to be significantly affected so requests, the Member State in whose territory the plan or programme is being prepared shall, before its adoption or submission to the legislative procedure, forward a copy of the draft plan or programme and the relevant environmental report to the other Member State.
2. Where a Member State is sent a copy of a draft plan or programme and an environmental report under paragraph 1, it shall indicate to the other Member State whether it wishes to enter into consultations before the adoption of the plan or programme or its submission to the legislative procedure and, if it so indicates, the Member States concerned shall enter into consultations concerning the likely transboundary environmental effects of implementing the plan or programme and the measures envisaged to reduce or eliminate such effects.

Where such consultations take place, the Member States concerned shall agree on detailed arrangements to ensure that the authorities referred to in Article 6(3) and the public referred to in Article 6(4) in the Member State likely to be significantly affected are informed and given an opportunity to forward their opinion within a reasonable time-frame.

3. Where Member States are required under this Article to enter into consultations, they shall agree, at the beginning of such consultations, on a reasonable timeframe for the duration of the consultations.

Article 8**Decision making**

The environmental report prepared pursuant to Article 5, the opinions expressed pursuant to Article 6 and the results of any transboundary consultations entered into pursuant to Article 7 shall be taken into account during the preparation of the plan or programme and before its adoption or submission to the legislative procedure.

Article 9**Information on the decision**

1. Member States shall ensure that, when a plan or programme is adopted, the authorities referred to in Article 6(3), the public and any Member State consulted under Article 7 are informed and the following items are made available to those so informed:

- (a) the plan or programme as adopted;
 - (b) a statement summarising how environmental considerations have been integrated into the plan or programme and how the environmental report prepared pursuant to Article 5, the opinions expressed pursuant to Article 6 and the results of consultations entered into pursuant to Article 7 have been taken into account in accordance with Article 8 and the reasons for choosing the plan or programme as adopted, in the light of the other reasonable alternatives dealt with, and
 - (c) the measures decided concerning monitoring in accordance with Article 10.
2. The detailed arrangements concerning the information referred to in paragraph 1 shall be determined by the Member States.

Article 10**Monitoring**

1. Member States shall monitor the significant environmental effects of the implementation of plans and programmes in order, *inter alia*, to identify at an early stage unforeseen adverse effects, and to be able to undertake appropriate remedial action.

2. In order to comply with paragraph 1, existing monitoring arrangements may be used if appropriate, with a view to avoiding duplication of monitoring.

Article 11**Relationship with other Community legislation**

1. An environmental assessment carried out under this Directive shall be without prejudice to any requirements under

Directive 85/337/EEC and to any other Community law requirements.

2. For plans and programmes for which the obligation to carry out assessments of the effects on the environment arises simultaneously from this Directive and other Community legislation, Member States may provide for coordinated or joint procedures fulfilling the requirements of the relevant Community legislation in order, *inter alia*, to avoid duplication of assessment.

3. For plans and programmes co-financed by the European Community, the environmental assessment in accordance with this Directive shall be carried out in conformity with the specific provisions in relevant Community legislation.

Article 12**Information, reporting and review**

1. Member States and the Commission shall exchange information on the experience gained in applying this Directive.

2. Member States shall ensure that environmental reports are of a sufficient quality to meet the requirements of this Directive and shall communicate to the Commission any measures they take concerning the quality of these reports.

3. Before 21 July 2006 the Commission shall send a first report on the application and effectiveness of this Directive to the European Parliament and to the Council.

With a view further to integrating environmental protection requirements, in accordance with Article 6 of the Treaty, and taking into account the experience acquired in the application of this Directive in the Member States, such a report will be accompanied by proposals for amendment of this Directive, if appropriate. In particular, the Commission will consider the possibility of extending the scope of this Directive to other areas/sectors and other types of plans and programmes.

A new evaluation report shall follow at seven-year intervals.

4. The Commission shall report on the relationship between this Directive and Regulations (EC) No 1260/1999 and (EC) No 1257/1999 well ahead of the expiry of the programming periods provided for in those Regulations, with a view to ensuring a coherent approach with regard to this Directive and subsequent Community Regulations.

Article 13**Implementation of the Directive**

1. Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive before 21 July 2004. They shall forthwith inform the Commission thereof.

2. When Member States adopt the measures, they shall contain a reference to this Directive or shall be accompanied by such reference on the occasion of their official publication. The methods of making such reference shall be laid down by Member States.

3. The obligation referred to in Article 4(1) shall apply to the plans and programmes of which the first formal preparatory act is subsequent to the date referred to in paragraph 1. Plans and programmes of which the first formal preparatory act is before that date and which are adopted or submitted to the legislative procedure more than 24 months thereafter, shall be made subject to the obligation referred to in Article 4(1) unless Member States decide on a case by case basis that this is not feasible and inform the public of their decision.

4. Before 21 July 2004, Member States shall communicate to the Commission, in addition to the measures referred to in paragraph 1, separate information on the types of plans and programmes which, in accordance with Article 3, would be subject to an environmental assessment pursuant to this Directive. The Commission shall make this information avail-

able to the Member States. The information will be updated on a regular basis.

Article 14

Entry into force

This Directive shall enter into force on the day of its publication in the *Official Journal of the European Communities*.

Article 15

Addressees

This Directive is addressed to the Member States.

Done at Luxembourg, 27 June 2001.

For the European Parliament

The President

N. FONTAINE

For the Council

The President

B. ROSENGREN

ANNEX I

Information referred to in Article 5(1)

The information to be provided under Article 5(1), subject to Article 5(2) and (3), is the following:

- (a) an outline of the contents, main objectives of the plan or programme and relationship with other relevant plans and programmes;
- (b) the relevant aspects of the current state of the environment and the likely evolution thereof without implementation of the plan or programme;
- (c) the environmental characteristics of areas likely to be significantly affected;
- (d) any existing environmental problems which are relevant to the plan or programme including, in particular, those relating to any areas of a particular environmental importance, such as areas designated pursuant to Directives 79/409/EEC and 92/43/EEC;
- (e) the environmental protection objectives, established at international, Community or Member State level, which are relevant to the plan or programme and the way those objectives and any environmental considerations have been taken into account during its preparation;
- (f) the likely significant effects (⁽¹⁾) on the environment, including on issues such as biodiversity, population, human health, fauna, flora, soil, water, air, climatic factors, material assets, cultural heritage including architectural and archaeological heritage, landscape and the interrelationship between the above factors;
- (g) the measures envisaged to prevent, reduce and as fully as possible offset any significant adverse effects on the environment of implementing the plan or programme;
- (h) an outline of the reasons for selecting the alternatives dealt with, and a description of how the assessment was undertaken including any difficulties (such as technical deficiencies or lack of know-how) encountered in compiling the required information;
- (i) a description of the measures envisaged concerning monitoring in accordance with Article 10;
- (j) a non-technical summary of the information provided under the above headings.

⁽¹⁾ These effects should include secondary, cumulative, synergistic, short, medium and long-term permanent and temporary, positive and negative effects.

ANNEX II

Criteria for determining the likely significance of effects referred to in Article 3(5)

1. The characteristics of plans and programmes, having regard, in particular, to
 - the degree to which the plan or programme sets a framework for projects and other activities, either with regard to the location, nature, size and operating conditions or by allocating resources,
 - the degree to which the plan or programme influences other plans and programmes including those in a hierarchy,
 - the relevance of the plan or programme for the integration of environmental considerations in particular with a view to promoting sustainable development,
 - environmental problems relevant to the plan or programme,
 - the relevance of the plan or programme for the implementation of Community legislation on the environment (e.g. plans and programmes linked to waste-management or water protection).
2. Characteristics of the effects and of the area likely to be affected, having regard, in particular, to
 - the probability, duration, frequency and reversibility of the effects,
 - the cumulative nature of the effects,
 - the transboundary nature of the effects,
 - the risks to human health or the environment (e.g. due to accidents),
 - the magnitude and spatial extent of the effects (geographical area and size of the population likely to be affected),
 - the value and vulnerability of the area likely to be affected due to:
 - special natural characteristics or cultural heritage,
 - exceeded environmental quality standards or limit values,
 - intensive land-use,
 - the effects on areas or landscapes which have a recognised national, Community or international protection status.

Alterra is onderdeel van de internationale kennisorganisatie Wageningen UR (University & Research centre). De missie is 'To explore the potential of nature to improve the quality of life'. Binnen Wageningen UR bundelen negen gespecialiseerde en meer toegepaste onderzoeksinstututen, Wageningen University en hogeschool Van Hall Larenstein hun krachten om bij te dragen aan de oplossing van belangrijke vragen in het domein van gezonde voeding en leefomgeving. Met ongeveer 40 vestigingen (in Nederland, Brazilië en China), 6.500 medewerkers en 10.000 studenten behoort Wageningen UR wereldwijd tot de vooraanstaande kennisinstellingen binnen haar domein. De integrale benadering van de vraagstukken en de samenwerking tussen natuurwetenschappelijke, technologische en maatschappijwetenschappelijke disciplines vormen het hart van de Wageningen Aanpak.

Alterra Wageningen UR is het kennisinstituut voor de groene leefomgeving en bundelt een grote hoeveelheid expertise op het gebied van de groene ruimte en het duurzaam maatschappelijk gebruik ervan: kennis van water, natuur, bos, milieu, bodem, landschap, klimaat, landgebruik, recreatie etc.

Meer informatie: www.alterra.wur.nl